Cumhuriyet'in 100. yılında Tıp Dallarının Tarihçesi*

Esin KÂHYA**

Cumhuriyetin 100. Yılında Tıp Dalları Tarihçesi kitabında 94 yazar Cumhuriyet döneminde, Türkiye Cumhuriyeti'nde kendi ihtisas alanlarında yapılan tıp çalışmalarını ele alıp kuruluşundan itibaren tıp ve tıp dalları adına yapılan çalışmaları tanıtmakta, Türkiye'de tıp bilimleri alanında atılan adımları ve gelişmeleri anlatmaktadır.

Eserin ilk makaleleri, tıp biliminin tarihle olan ilişkisine ayrılmış olup tıp tarihini bilmenin önemi, nasıl öğrenilmesi gerektiği, tıp ve tarih ilişkisi ile tıp tarihini neden öğrenmek gerektiği kısa açıklamalarla anlatılmaktadır. Bu kısım daha çok tıp bilimiyle tarihi süreç arasındaki ilişkiyi kısaca açıklayan bir giriş niteliğindedir.

Eserin daha sonraki kısımlarında, Cumhuriyet döneminde tıp bilimin ihtisas dallarının her birinin gelişimi açıklanmaktadır. Bunlar eserde 61 müstakil makale ile ele alınmış olup sırasıyla: acil tıp tarihçesi, adli tıp tarihçesi, aile hekimliği tarihçesi, alerji tarihçesi, anatomi tarihçesi, anesteziyoloji ve reanimasyon tarihçesi, beyin ve sinir cerrahisi tarihçesi, biyofizik tarihçesi, biyoistatistik tarihçesi, çocuk cerrahisi tarihçesi, çocuk sağlığı ve hastalıkları tarihçesi, çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları tarihçesi, deri ve zührevi hastalıklar tarihçesi, diş hekimliği tarihçesi, eczacılık tarihçesi, endokrinoloji tarihçesi, enfeksiyon hastalıkları ve klinik mikrobiyoloji tarihçesi, fiziksel tıp ve rehabilitasyon tarihçesi, fizyoloji tarihçesi, gastroenteroloji tarihçesi, genel cerrahi tarihçesi, geriatri tarihçesi, göğüs cerrahisi tarihçesi, göğüs hastalıkları tarihçesi, göz hastalıkları tarihçesi, halk sağlığı tarihçesi, hava ve uzay hekimliği tarihçesi, hematoloji tarihçesi, hemşirelik tarihçesi, histoloji ve embriyoloji tarihçesi, iç hastalıkları tarihçesi, immünoloji tarihçesi, kadın hastalıkları ve doğum tarihçesi, kalp ve damar cerrahisi tarihçesi, kulak-burun-boğaz hastalıkları tarihçesi, kardiyoloji tarihçesi, metabolizma tarihçesi, nekroloji tarihçesi, nöroloji tarihçesi, nükleer tıp tarihçesi, ortopedi ve travmatoloji tarihçesi, plastik rekonstrüksiyon ve estetik cerrahi tarihçesi, radyasyon onkoloji tarihçesi, radyoloji tarihçesi,

* *Cumhuriyet'in 100. yılında Tıp Dallarının Tarihçesi*, Nobel Tıp Kitapevi, Ankara 2023. Editörler: Prof. Dr. Cengiz Yakıncı, Prof. Dr. Lokman H. Tanrıverdi, Prof. Dr. Mehmet Ali Erkurt, Prof. Dr. Fevzi Altıntaş, Prof. Dr. Tuğçe Nur Yiğenoğlu.

** Prof. Dr., Emekli Öğretim Üyesi.

romatoloji tarihçesi, ruh sağlığı ve hastalıkları tarihçesi, spor hekimliği tarihçesi, sualtı hekimliği tarihçesi, tıbbî biyokimya tarihçesi, tıbbî ekoloji ve hidroklimatoloji tarihçesi, tıbbî farmakoloji tarihçesi, tıbbî genetik tarihçesi, tıbbî mikrobiyoloji tarihçesi, tıbbî onkoloji tarihçesi, tıbbî patoloji tarihçesi, tıbbî bilişim tarihçesi, tıp tarihi ve etik tarihçesi, üroloji tarihçesi konularını içermektedir.

Bu makalelerin başlıklarından da anlaşıldığı üzere, tıbbın bir bilim dalı olarak diğer bilimlerden en önemli farkı, konusunun insan olmasıdır. İnsan, çok erken tarihlerden itibaren çeşitli sebeplerle, örneğin beslenme, beslenmenin doğurduğu sorunlar ve yaşam koşulları sebebiyle karşılaştığı zorluklar dolayısıyla, vücudunun yapısı, işleyişi, fonksiyonlarındaki bozukluklar ve söz konusu şikâyetlerin nasıl düzeltilebileceğini öğrenmek ihtiyacını hissetmiştir. Ancak diğer bilimsel konulardan farklı olarak, tıbbî olgulardan elde etmiş olduğu veriler, herhangi bir bilim dalının olgusal verileri, örneğin, fizik, kimya ya da astronomideki veriler şeklinde mütalaa edilip değerlendirilemez. Çünkü tıbbın konusu, doğadaki herhangi bir varlıktan çok, farklı olan insan ve insan hayatıyla ilgilidir. Ancak, modern tıp bilgisi, bütün bu disiplinlerde ele alınan konulardaki çalışmalardan, kendi gelişim süreci içinde yararlanmıştır ve yararlanmaktadır. Nitekim eserdeki makalelerin konu başlıklarından da anlaşılacağı gibi, yirminci yüzyılda tıp bilimi, klasik tıp biliminin çalışmalarından farklı olarak diğer bilim dallarındaki çalışmalardan da büyük ölçüde yararlanarak ayrıntı kazanmış; içinde, diğer bilimlerle de ilişkili olan yeni ihtisas dalları oluşmuştur.

Bu eserin yazarları makalelerinde konuyla ilgili Cumhuriyet dönemi bilimsel araştırmalarını bize tanıtırken bir asırlık dönemde insan ve insan sağlığı adına hekimlerimizin yaptığı hizmetleri dile getirmiş ve tıbbın 100 yıllık zaman içinde, yani Cumhuriyet döneminde, ülkemizde tıp adına yapılan çalışmaları tanıtmışlar ve tıp biliminin ülkemizde geçirdiği değişim ve gelişimi de tanıtmışlardır. Böylece onlar, Türkiye Cumhuriyeti'nde tıp adına yapılan çalışmaları değerlendirerek bu ülkede insan ve insan sağlığına ne kadar önem verildiğini de dile getirmişlerdir.